

מחקר: עלייה במקרי התעללות והזנחת ילדים

מקריהם של כ-40 אלף ילדים דווחו ב-2012 לעובדים סוציאליים באזורם, כמעט 7,000 יותר מבשנה שלפני כן. במחוז ירושלים השיעור הגבוה ביותר של דיווחים על אלימות מינית, בת"א שיא באלימות פיזית. בפנים: הרשימה המלאה עומרי אפרים

39,129 קטינים חדשים נחשפו להתעללות והזנחה ב-2012, כך עולה ממחקר של מכון "חרוב" שהוגש למשרד הרווחה ושיקף עלייה בדיווחים על כל תחומי ההתעללות בילדים ביחס לשנה הקודמת. על פי המחקר, שנערך זו השנה החמישית, 16 מכל אלף ילדים הופנו לעובד סוציאלי בנושא, לעומת 13 מכל אלף ב-2011 (32,624 סך הכול).

המחקר מבוסס על דו"חות שהוגשו על ידי עובדים סוציאליים ב-228 רשויות מקומיות - ובהן 97.5% מכל הילדים עד גיל 17 בארץ - למפקחיהם. על פיו, שיעור הדיווח בבת ים הוא 39 לכל אלף ילדים, בנתניה דווחו 34 מקרי התעללות והזנחה לכל אלף ילדים ובלוד תועדו 26 דיווחים. באר שבע (20), תל אביב, פתח תקווה וראשון לציון (17), חיפה (14) וירושלים (12) מוקמו בתחתית רשימת הערים הגדולות.

לוח 6: שיעור דיווחים על פי מגזר ביחס לתקני עובדים סוציאליים, 2012						
סוג האוכלוסייה	סה"כ קטינים ברשויות*	סה"כ דיווחים ברשויות (2012)	שיעור הדיווחים לאלף ילדים (0-17)	סה"כ ער"ס תקני ער"ס * ברשויות	שיעור דיווחים ביחס לסה"כ תקני עובדים סוציאליים ברשויות	שיעור התקנים לאלף קטינים ברשות
סה"כ ארצי	2,431,086	39,129	16	3,652	11	1.50
ערבים	433,813	5,043	12	479	11	1.10
יהודים	1,554,780	28,106	18	2,532	11	1.63
חרדים רמה א (מתוך היהודים)**	77,127	1,142	15	43	26	0.56
חרדים רמה א יב (מתוך היהודים)**	152,366	1,819	12	119	15	0.78
ישובים מערבים	442,493	5,980	14	642	9	1.45

(מכון חרוב)

המכון, שפועל לקדם סוגיות וחקיקה בתחום, מצא כי במחוז ירושלים נמצא השיעור הגבוה ביותר של דיווחים על אלימות מינית כלפי ילדים (3.21 לכל אלף ילדים). במחוז תל אביב-מרכז נמצא השיעור הגבוה ביותר של דיווחים על אלימות פיזית (5.79 לאלף), ואילו שיעור הזנחת הילדים בדרום (10.82 לאלף) היה הגבוה ביותר בארץ. בנוסף, נרשם במגזר הערבי שיעור ההזנחה הגבוה ביותר ביחס לשאר המגזרים (8.32 לכל אלף ילדים).

לוח 3: שיעור דיווחים על פי רמה חברתית כלכלית						
רמה חברתית כלכלית**	סה"כ קטינים* ברמה	סה"כ דיווחים ברמה	שיעור הדיווחים לאלף קטינים ברמה	סה"כ תקני עו"ס* ברמה	שיעור הדיווחים ביחס למספר תקני עו"ס ברמה	סה"כ התקנים ביחס לאלף קטינים ברמה
סה"כ ארצי	2,431,086	39,129	16.10	3,652	10.71	1.50
1	68,218	1,073	15.73	117	9.16	1.72
2	181,780	2,700	14.85	290	9.32	1.59
3	240,690	4,365	18.14	324	13.49	1.34
4	387,943	6,757	17.42	530	12.76	1.37
5	361,689	5,999	16.59	639	9.39	1.77
6	272,882	3,617	13.25	364	9.93	1.33
7	246,210	4,331	17.59	381	11.38	1.55
8	582,323	7,967	13.68	854	9.32	1.47
9	57,068	896	15.70	84	10.62	1.48
10	4,925	63	12.79	12	5.43	2.36

(מכון חרוב)

לוח 1: סיכום נתונים שנת 2012		
סה"כ ספר קטינים חדשים שהופנו לעו"ס לחוק נוער 2012	סה"כ בישראל	שיעור לאלף ילדים (0-17) בישראל (סמוצע ילדים בשנים 2009-2011)
2012	39,129	16.10
אלימות פיזית	13,315	5.48
בתוך המשפחה	10,317	4.24
אחראי מחוץ למשפחה	1,130	0.46
בין קטינים	2,161	0.89
אלימות מינית	6,012	2.47
בתוך המשפחה	2,002	0.82
אחראי מחוץ למשפחה	832	0.34
בין קטינים	3,476	1.43
הזנחה	16,267	6.69

(מכון חרוב)

על פי הנתונים, שיעור הדיווח גבוה משמעותית מהשיעור הארצי (16.1 דיווחים לאלף ילדים) בעפולה (71.34), מעלות תרשיחא (70.08), אבו בסמה (64.57), מעלה אפרים (63.95) ובני ע"ש (63.17).

בצדה השני של הרשימה - נתוני דיווח נמוכים מהשיעור הארצי - אותרו היישובים הבדואים חורה (1.37 דיווחים לאלף ילדים) ולקיה (1.8), וכן ג'וליס (1.93), עמנאל (1.99) וכסיפה (2.36).

עורכי המחקר - מנהל המכון, פרופסור אשר בן אריה, פרופסור ענת זעירא, העובדת הסוציאלית הראשית חנה סלוצקי והמפקחת הארצית לחוק הנוער חוה לוי, העריכו ביחס לכך את התנהלות המגזר הערבי והחרדי מול הרשויות, כגורם שעשוי להשפיע על הנתונים.

ח"כ אורלי לוי אבקסיס (הליכוד ביתנו), יו"ר הוועדה לזכויות הילד, מסרה בתגובה כי "המחקר מצטרף לשורה של מחקרים אשר חושפים נתונים מזעזעים על היקף תופעת ההתעללות בקטינים. זו תופעה שצוברת תאוצה במימדיה וחושפת תמונה מטרידה ומדאיגה שיש להציב על סדר היום באופן מיידי כל העת עד לטיפול שורשי". היא התריעה: "לא ייתכן שבישראל 2013 ילדים יופקרו ויוזנחו, יסבלו מאלימות פיזית או מינית וייוותרו ללא מענה. כפי שזעקתי בעבר, יש לרתום את כל המערכת כולה למציאת פתרון כולל ומקיף שיכלול בתוכו שיתוף מידע ודיווח בין הרשויות השונות".